

Kot strokovnjak se danes posveča raziskovanju in poučevanju predmeta o negi gozdov, torej vprašanju, kako vplivati na življenjsko krepitev gozdov. Pri tem se ravna po onem, ljudem namenjenem vodilu starega šolnika Pestalozzija, češ: »Na otrokovo osebnost mora okolje tako vplivati, da se njegove prirodne vrline krepijo, negativne lastnosti pa zmanjšujejo.«

Kako bujno je življenje v gozdu, dokazuje podatek, da je samo v običajnem bukovem gozdu čez 4000 rastlinskih vrst in okrog 6000 živalskih. Težko bi prešteli tudi vse vrste dreves; od skrajnega severa do tropskega pasu. Za področje pragozdov, to je gozdov, ki jih še ni dosegel vpliv človeka, se prof. Mlinšek zanima tudi pri nas: »V Sloveniji je največ pragozdov na Kočevskem, nekaj jih je tudi na Pohorju, zlasti pa so v Bosni, Črni gori in Srbiji.«

Predvsem pa prof. Mlinška veseli, da se mladi rodovi študentov na fakulteto za gozdarstvo vpisujejo že s privzgojenim poslušom za gozdarstvo in nagnjenjem do narave. O tem pričajo tudi diplomske naloge, kot si jo je, na primer, nedavno izbral eden izmed slušateljev: »Gozd in glasba«.

Ali torej slišimo? Ali se slišimo? Ali gozd še šumi? Ali še smo?

Oxf.: 182 – – 097

ZBOROVANJE MEDNARODNEGA DRUŠTVA ZA PROUČEVANJE VEGETACIJE – ZADNJKRAT V RINTELNU (ZRN)

Mitja Zupančič

Tudi leta 1981 je bilo od 13. do 16. aprila v Rintelnu ob Weserju 25. zborovanje Mednarodnega društva za proučevanje vegetacije. Žal je bilo to jubilejno zborovanje zadnjokrat v tem lepem, mirnem spodnjesaškem mestecu. Od sedaj naprej se bodo zborovanja selila iz mesta v mesto po vsej Evropi in celo izven našega kontinenta.

Zborovanja se je udeležilo 147 članov tega mednarodnega društva iz 21 držav. Kot navadno so bili najštevilnejši znanstveniki iz ZR Nemčije in Holandije. Udeleženci so bili tudi iz Japonske, poleg njih pa še zastopnika daljne Kitajske in Avstralije. Zbrali smo se udeleženci vseh kontinentov razen iz Afrike. Tako številčnost gre pripisovati večim stvarim. V prvi vrsti zaradi zanimive tematike, jubilejnega zborovanja in poklonitvi trem umrlim velikanom sodobne fitocenologije. V letu 1980 umrlemu očetu sodobne fitocenologije Josiasu Braun-Blanquetu, o katerem je govoril in podal njegovo življenjsko delo in podobo dr. S. Pignatti. Sin dr. J. Tüxen je spregovoril o očetu znanstveniku Reinholdu Tüxnu, ki je bil duhovni vodja in oče tega mednarodnega društva. Znani švicarski fitocenolog in ekolog dr. H. Ellenberg pa je orisal življenjsko pot ameriškega kolega Roberta H. Whittakerja.

Glavna tema zborovanja je bila struktura in dinamika gozdov. Na to temo je bilo 36 predavanj, ki so obravnavala vegetacijske tipe v pragozdu, gospodarskem gozdu in gozdarsko problematiko v zvezi z vegetacijo na sploh; o opazovanih vertikalne ali horizontalne strukture, kot npr. o slojevitosti, sinuzijah, floristični variabiliteti ene plasti, populaciji, minimalnih arealnih ipd; o vprašanih

dinamike, npr. o razvojnih fazah gozda, vključno s fluktuacijsko in fenološko ritmiko itd.

Od Jugoslovanov smo bili štirje, prof. dr. Ljerka Marković iz Zagreba ter trije Slovenci, dr. Lojze Marinček, dr. Ivo Puncer in dr. Mitja Zupančič. Ljerka Marković je imela zanimivo predavanje o posečni vegetaciji v asociaciji *Abieti-Fagetum dinaricum* v Sloveniji (Zur Kenntnis der Schlagvegetation im Bereich des *Abieti-Fagetum dinaricum* in Slowenien). Markovičeva je večletna naša sodelavka, ki pri nas proučuje predvsem ruderalno vegetacijo in v to delo uvaja naše mlajše kolege. L. Marinček in M. Zupančič sta pripravila predavanje o nekdanji in današnji razvojni dinamiki smreke v montanskem pasu slovenskega predalpskega in alpskega območja (Die Fichte in den ehemaligen und rezenten Sukzessionen in der montanen Stufe der Slowenischen Voralpen- und Alpengebites.). Kratko poročilo o njunem prispevku je naslednje:

Smreko štejemo za borealno-kontinentalno-montansko vrsto, ki je k nam prišla iz jugovzhoda ali vzhoda. Sklepamo, da so ji v Sloveniji najbolj ugajale nekoliko hladnejše razmere ob koncu pleistocena, oziroma njegovih fazah pred poledenitvijo, oziroma ob koncu poledenitve in ob začetku holocena. V holocenu dosega višek v borealu in atlantiku zlasti v višjem gorskem svetu. Danes smreka zaseda naravna rastišča le tam, kjer so lokalnoklimatsko hladnejša in edafsko sveža rastišča. Skratka naseljuje rastišča, ki so bolj kontinentalna.

Zanimive so raziskave A. Šerclja o postglacialnem razvoju gorskih gozdov v Sloveniji. Razvoj gozda v Alpah se ujema z onim na Koroškem, le da je pri nas podaljšana smrekova faza (boreal, atlantik), ki sledi borovi; domneva, da je v atlantiku smreka dosegla in obdržala vodstvo. Nato sledi faza z bukvijo. Prehod v bukovo fazo je bil verjetno tedaj mešan smrekov gozd. V začetku je bila to podfaza smreka-leska, kasneje smreka-bukev. Pred sušno subborealno dobo se smreka umakne in je le spremljevalka bukovega gozdu. Vzrok za premeno iz smrekovega v bukov gozd je v zvezi s klimatsko spremembo. Kasneje pospešuje smreko človek.

Današnja naravna rastišča smreke v alpskem in predalpskem svetu Slovenije so v klimatozonalni asociaciji *Adenostylo glabrae-Piceetum* M. WRABER (1958; 1960 n. nud.) 1960 (prov.) (M. ZUPANČIČ et I. PUNCER 1966 mscr.) na apnencu, ter v paraklimatskih, edafsko pogojenih asociacijah na nekarbonatnih kamninah, kot so *Loreo-Piceetum* (M. WRABER 1953 n. nud.) ZUPANČIČ (1976) 1980, *Sphagno-Piceetum* R. KUOCH 1954 emend. ZUPANČIČ 1981, *Piceetum subalpinum* BR.-BL. 1938, *Abieti-Piceetum* M. WRABER 1963 (prov.), kjer je lahko mešan substrat in *Asplenio-Piceetum* (BR.-BL. et WLIEG. 1939) R. KUOCH 1953, ki je na karbonatni podlagi.

Smreka je v predalpsko-alpskem svetu Slovenije pospeševana skoraj v vseh gozdnih združbah, izjema so termofilni gozdovi in gozdovi na mokrih rastiščih. Največji del sekundarnih smrekovih fitocenoz je nastal na nekarbonatni podlagi, zlasti na rastiščih gozdov *Luzulo-Fagetum montanum praealpinum* MARINČEK (1977) 1981 in *Luzulo-Abieti-Fagetum praealpinum* MARINČEK 1977 (mscr.), v višjih, hladnih in svežih legah, kjer gre razvoj prek travišč, resav in grmišč *Mesobrometum* → *Arnico-Nardetum* → *Calluno-Vaccinietum* → *Alnus viridis* → *Picea abies*, *Oxalis acetosella*, *Cardamine trifolia*, v sekundarno združbo *Luzulo sylvaticae-Piceetum* M. WRABER 1963. Na bolj suhih rastiščih ali v nižjih legah, kjer so večinoma zastopane združbe *Blechno-Fagetum* HT (1950) 1962 emend. MARINČEK 1970, *Quercu-Luzulo-Fagetum* MARINČEK et ZUPANČIČ 1979 s. lat., *Bazzanio-Abietetum* M. WRABER 1958, *Myrtillo-Pinetum austroalpinum* TOMAŽIČ 1942, kot tudi deloma v prej omenjenih združbah gre regresivni razvoj prek

travišč v sekundarno fitocenozo *Deschampsio flexuosae-Piceetum* M. WRABER (1953; 1960 n. nud.).

Po poseku bukovih gozdov *Anemone trifoliae-Fagetum* TREGUBOV 1957 in *Abieti-Fagetum praealpinum* ROBIČ 1965 (mscr.) gre razvoj prek faz traviščnih združb in grmišč *Festuco calvae-Avenastretum parlatorei* → *F.-A. fac. Festuca rubra* → *Nardetum strictae* s. lat., oziroma *Caricetum ferruginei* → *Salix glabra-Alnus viridis* stad., ali *Caricetum ferruginei* → *Nardetum strictae* s. lat. ter sekundarne antropozoogene fitocenoze *Aposeri-Piceetum* ZUPANČIČ 1978 (mscr.).

Regresivni ukrepi na rastiščih smrekove združbe *Loreo-Piceetum* (M. WRABER 1953 n. nud.) ZUPANČIČ (1976) 1980 gredo prek različnih oblik traviščnih združb in resave *Mesobrometum* ali *Trisetetum flavescens* ali *Prunello-Poetum* → *Arnico-Nardetum* → *Calluno-Vaccinietum* in kasneje prek dolgotrajnih faz *Luzula sylvatica*, *Calamagrostis arundinacea*, *C. villosa*, *Picea abies*, (*Larix decidua*), nazaj v prvotno naravno potencialno združbo *Loreo-Piceetum*.«

Popoldan tretjega dne zborovanja je bila še skupščina, kjer smo se dogovorili za nov način poslovanja Mednarodnega društva za proučevanje vegetacije. Društvo naj bi vodila skupščina, ki bi imela 40 delegatov iz vseh vključenih držav. Skupščina bi imela predsednika in sekretarja, ki bi ga izvolili delegati izmed sebe. Jugoslovani smo v skupščino predlagali prof. dr. Ljerkko Marković in prof. dr. Ljudevita Ilijanića iz Zagreba ter dr. Lojzeta Marinčka iz Ljubljane. Poslednja dva, naj bi glede na funkciji v Vzhodnoalpsko-dinarskem društvu za proučevanje vegetacije, povezovala omenjeni društvi med seboj. Skupščina zborovanja je tudi sprejela predlog češkoslovaških fitocenologov, da bo letošnje mednarodno znanstveno zborovanje v Pragi od 5. do 8. aprila, s temo Horološki fenomen v vegetaciji.